

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-23

Ärendenummer SMF-2023-01183

Handläggare

Lisa Nilsson

Telefon: 031-368 25 62

E-post: lisa.nilsson@stadsmiljo.goteborg.se

Tjänsteutlåtande reviderat inriktningsbeslut Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden antar reviderat inriktningsbeslut för ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” enligt alternativ 2 i stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Stadsmiljönämnden förklarar uppdraget till stadsmiljöförvaltningen att ta fram ett förslag på hur Harry Hjörnes Plats kan rustas upp som fullgjort.

Sammanfattning

Stadsmiljöförvaltningen fick i april 2023 i uppdrag att ta fram förslag på hur Harry Hjörnes Plats kan rustas upp till en avsevärt lägre kostnad än det förslag som då presenterades för stadsmiljönämnden. Förvaltningen har tagit fram förslag på tre alternativ till olika kostnad och föreslår stadsmiljönämnden att anta reviderat inriktningsbeslut enligt alternativ 2.

Åtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” syftar till att åtgärda de brister som idag finns på platsen avseende markbeläggning, träd och belysning samt bland annat öka den upplevda säkerheten och tryggheten på platsen. Vid den ursprungliga kostnadsbedömningen på 9 miljoner kronor i samband med inriktningsbeslut år 2020 användes schabloner och det togs inte hänsyn till platsens förutsättningar, exempelvis ledningar i marken.

År 2022 gjorde förvaltningen en utlysning av skissuppdrag för konstgestaltning av platsens mittdel. Vinnande gestaltungsförslag blev ”Regntorget” framtaget av Bigert & Bergström vilket presenterades för stadsmiljönämnden. Då kommunicerades en bedömd totalkostnad på cirka 35 miljoner kronor. Stadsmiljönämnden beslutade 2023-04-28 att ge stadsmiljöförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag på hur Harry Hjörnes Plats kan rustas upp till en avsevärt lägre kostnad, utan att avvika från Stadsmiljöplanen.

Genomförandestudien har sedan dess pågått och förvaltningen har undersökt olika alternativ avseende gestaltning och kostnad. Samtliga alternativ kräver omfattande markarbeten samt ledningsflyttar i olika omfattning för att åtgärda markbeläggningen vilket är kostnadsdrivande.

Bedömd totalkostnad för åtgärden beräknas nu till cirka 37 miljoner kronor med framtagna konstgestaltning, 29 miljoner kronor om ny konstgestaltning tas fram alternativt 27 miljoner kronor om ny gestaltning utan konst tas fram.

Stadsmiljöförvaltningens bedömning är att det finns för- och nackdelar med samtliga alternativ men bedömer att alternativ 2 är mest lämpligt utifrån bedömd totalkostnad samt förhållande till Stadsmiljöplanen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Åtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” återfinns i Investeringsplan för stadsmiljönämnden inom investeringsområde Utemiljöer (investeringsplan 2021–2025, version 2024).

Vid den ursprungliga kostnadsbedömningen på 9 miljoner kronor i samband med inriktningsbeslut år 2020 användes schabloner och det togs inte hänsyn till platsens förutsättningar, exempelvis ledningar i marken. Bedömd totalkostnad för åtgärden beräknas nu till cirka 37 miljoner kronor inklusive framtagna konstgestaltning, 29 miljoner kronor om ny konstgestaltning tas fram alternativt 27 miljoner kronor om ny gestaltning utan konst tas fram. Kostnadsbedömningar är i löpande prisnivå och baseras på kalkyl framtagna inom ramen för den pågående genomförandestudien samt erfarenhetsvärden. Oavsett val av gestaltning krävs omfattande markarbeten för att åtgärda markbeläggningen vilket leder till en högre kostnadsbedömning än den bedömning som gjordes vid det ursprungliga inriktningsbeslutet.

Kostnad för pågående genomförandestudie beräknas till cirka 2,6 miljoner kronor (löpande prisnivå). Hittills har genomförandestudien haft en investeringskostnad om cirka 1,9 miljoner kronor.

Eventuella kostnader för hantering av förorenade massor finansieras genom kommunbidraget.

Genomsnittlig kapitalkostnad per år för åtgärden beräknas till cirka 1-1,3 miljoner kronor beroende på val av gestaltning. Kapitalkostnaden finansieras genom kommunbidraget.

I projektet ingår att ta fram en uppskattad årlig driftkostnad. Med framtagna gestaltning som inkluderar konstnärlig utsmyckning av Bigert & Bergström bedöms driftkostnaden bli något högre än idag.

Samverkan och dialog har förts med närliggande fastighetsägare gällande bland annat samfinansiering. Dialogen har dock resulterat i att det inte blir någon samfinansiering från fastighetsägarna.

I åtgärden ingår att begränsa uteserveringars utbredning på Harry Hjörnes Plats för att skapa bättre utrymme och förutsättningar för gående och cyklister. Detta har några av de närliggande verksamheterna reagerat negativt på. Åtgärden bedöms dock i sin helhet bidra positivt till förutsättningar för näringslivet på och omkring Harry Hjörnes Plats, i enlighet med Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program, då platsen bland annat blir mer tillgänglig, trygg och attraktiv att vistas på. Hänsyn ska tas till närliggande verksamheter under byggtiden.

Bedömning ur ekologisk dimension

I åtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” ingår att ersätta befintligt träd vilket idag är i dåligt skick. Detta bedöms positivt gällande ekosystemtjänster på platsen.

Åtgärden ska bidra till bättre förutsättningar för gående och cyklister i enlighet med Göteborgs Stads cykelprogram samt Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram. Detta då uteserveringarnas utbredning minskas för att göra plats för gående och cyklister.

Då platsen idag och fortsatt består av hårdgjord yta har förvaltningen inte funnit några ytterligare aspekter utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Syftet med åtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” är bland annat att åtgärda de brister som finns idag avseende tillgänglighet, upplevd trygghet och attraktivitet.

Markbeläggningen på Harry Hjörnes Plats är idag sliten och på vissa ställen trasig. Detta har orsakat fallolyckor på platsen. Det ska åtgärdas för ökad tillgänglighet och minskad risk för olyckor.

Åtgärden bedöms bidra positivt till en trygg och säker stad då platsen idag upplevs som otrygg delar av dygnet. Detta ska åtgärdas genom bland annat förbättrad belysning och en mer attraktiv och inbjudande gestaltning vilket gör att platsen befolkas under olika tider på dygnet samt knyts ihop bättre med omkringliggande gator.

Ärendet

Enligt stadsmiljönämndens delegationsordning ska stadsmiljönämnden fatta inriktningsbeslut, genomförandebeslut och beslut om ekonomiska avvikelser för investeringsprojekt med en totalkostnad för samtliga skeden överstigande 20 miljoner kronor. Åtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” har en bedömd totalkostnad för samtliga skeden om cirka 37, 29 alternativt 27 miljoner kronor (löpande prisnivå) beroende på gestaltningsalternativ varför reviderat inriktningsbeslut lyfts till nämnden för avgörande. Stadsmiljöförvaltningen föreslår nämnden att besluta enligt alternativ 2 med en bedömd totalkostnad på 29 miljoner kronor.

Stadsmiljönämnden gav 2023-04-28 stadsmiljöförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag på hur Harry Hjörnes Plats kan rustas upp till en avsevärt lägre kostnad, utan att avvika från Stadsmiljöplanen. Detta tjänsteutlåtande ämnar svara på det uppdraget.

Beskrivning av ärendet

Historik och syfte

Harry Hjörnes Plats rustades upp senast på 1990-talet. På delar av platsen är markbeläggningen idag sliten och sönderkörd vilket orsakar fallolyckor. Befintligt träd är skadat och behöver ersättas och belysningen är bristfällig. Befintlig stenmur på platsen skapar en avgränsning av ytan och har inte fått eftersträvad funktion. Syftet med åtgärden är att åtgärda dessa brister och skapa en plats för publik vistelse där besökare inte hastar förbi utan stannar upp och vistas under olika tider på dygnet. Åtgärden syftar också till att öka den upplevda säkerheten och tryggheten på platsen. Harry Hjörnes Plats ska ges en egen stark identitet med utgångspunkt i platsen och dess historik samt visuellt kopplas ihop med kringliggande gator.

Trafiknämnden fattade 2020-06-11 inriktningsbeslut (benämndes då skedesbeslut) för ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” inför start av genomförandestudie. Åtgärdens totalkostnad bedömdes då till 9 miljoner kronor utifrån schabloner. Genomförandestudien skulle svara på i vilken omfattning markarbeten skulle krävas. En första version av genomförandestudien blev klar i mars 2022. Därefter gjordes dock ett omtag då genomförandestudien bedömdes som bristfällig då utredningar saknades samt att man önskade en högre ambitionsnivå gällande gestaltningen.

Stadsmiljöplan inom Vallgraven beslutades av trafiknämnden 2022-05-20 och syftar till att visa potentialen i hur stråk, gator och platser inom Vallgraven kan utvecklas. Den utgör en viljeinriktning som skapar underlag för investeringsplanering samt visar hur stadens mål om en attraktiv stadsmiljö och hållbar mobilitet kan realiseras genom utveckling av allmän plats. Harry Hjörnes Plats utgör en del av det i Stadsmiljöplanen utpekade stadslivsstråket längs Östra Larmgatan och Södra Larmgatan, det så kallade Larmstråket. I Stadsmiljöplanen beskrivs bland annat att platsen ska gestaltas utifrån planens principer genom att serveringszonerna minskas för att skapa större plats för de stora gångflödena samt att platsen får en konstnärlig utsmyckning.

Framtaget gestaltningsförslag

Dåvarande trafikkontoret beslutade 2022 om tilläggsuppdrag inom ramen för åtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats”. Tilläggsuppdraget gick ut på att skapa en plats man vill besöka året runt, olika tider på dygnet och oavsett väder (ett samarbete med

jubileumsinitiativet Rain Gothenburg), samt att ta fram ett nytt arbetssätt som gör staden bättre på att arbeta med kvalitativ design eller konstnärlig gestaltning i stadsmiljöer.

Utifrån detta gjorde förvaltningen en utlysning av skissuppdrag för konstgestaltning av platsens mittdel. Vinnande gestaltungs-förslag blev ”Regntorget” framtaget av Bigert & Bergström.

Åtgärdens beslutade budget var vid detta tillfälle fortfarande 9 miljoner kronor. Redan här såg förvaltningen dock behov av utökad budget men inväntade framtagande av konstgestaltning för att kunna fortsätta arbetet med genomförandestudien samt göra en bättre kostnadsbedömning. Vid detta tillfälle var inriktningen fortsatt att närliggande fastighetsägare skulle vara med och samfinansiera åtgärden inom ramen för samarbetet Purple Flag. Efter dialog med fastighetsägarna drog de sig dock ur med hänvisning till bland annat rådande konjunkturläge.

2023-02-23 redovisades gestaltungs-förslaget på stadsmiljönämndens sammanträde. Den totalkostnad som kommunicerades i samband med redovisningen av gestaltungs-förslaget var cirka 35 miljoner kronor.

Uppdrag från stadsmiljönämnden och alternativ framåt

Stadsmiljönämnden beslutade 2023-04-28 att ge stadsmiljöförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag på hur Harry Hjörnes Plats kan rustas upp till en avsevärt lägre kostnad, utan att avvika från Stadsmiljöplanen.

Genomförandestudien har sedan dess pågått och förvaltningen har undersökt olika alternativ avseende gestaltning och kostnad. Samtliga alternativ kräver omfattande markarbeten samt ledningsflyttar i olika omfattning för att åtgärda markbeläggningen. I samtliga alternativ ingår, utöver ny markbeläggning, även utbyte av befintligt träd och belysning.

Förvaltningen har identifierat tre alternativ:

1. **Fortsatt arbete med framtagen gestaltning med konstnärlig utsmyckning av Bigert & Bergström.** Detta alternativ bedöms skapa kontinuitet i arbetet och följer Stadsmiljöplanen avseende konstnärlig utsmyckning på platsen men innebär en mer komplex teknisk lösning. Den framtida driftkostnaden bedöms med detta alternativ bli högre än övriga alternativ. Bedömd totalkostnad för åtgärden är cirka 37 miljoner kronor.
2. **Ny gestaltning tas fram vilken inkluderar ny konstnärlig utsmyckning.** Vid framtagande av konst sätts ett maxbelopp på 2 miljoner kronor. Detta alternativ möjliggör en något enklare teknisk lösning då gestaltningen bättre kan anpassas till befintliga förutsättningar på platsen. Stadsmiljöplanen följs men vi använder inte den gestaltning som tidigare kommunicerats externt. Bedömd totalkostnad är cirka 29 miljoner kronor.
3. **Ny gestaltning tas fram vilken inte inkluderar konstnärlig utsmyckning.** Detta alternativ möjliggör en något enklare teknisk lösning då gestaltningen bättre kan anpassas till befintliga förutsättningar på platsen. Stadsmiljöplanen följs inte fullt ut då konstnärlig utsmyckning utgår och vi använder inte heller den gestaltning som tidigare kommunicerats externt. Bedömd totalkostnad är cirka 27 miljoner kronor.

Förvaltningens bedömning

Stadsmiljöförvaltningen bedömer att samtliga beskrivna alternativ ovan uppfyller åtgärdens ursprungliga syfte med att åtgärda de brister som finns på Harry Hjörnes Plats idag avseende markbeläggning, träd och belysning. Förvaltningen bedömer också att samtliga alternativ bidrar till åtgärdens syfte att skapa en plats för publik vistelse där besökare inte hastar förbi utan stannar upp och vistas under olika tider på dygnet, öka den upplevda säkerheten och tryggheten på platsen samt att Harry Hjörnes Plats ges en egen stark identitet och tydligare visuell koppling till kringliggande gator.

I Stadsmiljöplanen beskrivs att Harry Hjörnes Plats ska få en ny konstnärlig utsmyckning. Att tillföra konst på platsen är därmed en förutsättning för att följa Stadsmiljöplanen.

Stadsmiljöförvaltningens bedömning är att det finns för- och nackdelar med samtliga alternativ men att alternativ 2 är mest lämpligt då det har en betydligt lägre bedömd totalkostnad än tidigare kommunicerat gestaltungsförslag och ändå följer Stadsmiljöplanen avseende konstnärlig utsmyckning på platsen.

Förvaltningen föreslår därför stadsmiljönämnden att godkänna ett reviderat inriktningsbeslut för åtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes Plats” med en ny bedömd totalkostnad på cirka 29 miljoner kronor där ny gestaltning med ny konstnärlig utsmyckning tas fram.

Då förvaltningen undersökt flera alternativa vägval gällande gestaltning och kostnad inom ramen för pågående genomförandestudie föreslår förvaltningen stadsmiljönämnden att förklara uppdraget från stadsmiljönämnden att ta fram ett förslag på hur Harry Hjörnes Plats kan rustas upp till en avsevärt lägre kostnad, utan att avvika från Stadsmiljöplanen (SMN 2023-04-28 §103), som fullgjort.

Mikael Hagberg

Anders Ramsby

T.f. Avdelningschef

Förvaltningsdirektör

Planering och investering

Stadsmiljöförvaltningen